

Äänekosken ammattillisen
koulutuksen kuntayhtymä

Kuntayhtymän johtaja 20.9.2023, 50 §
Johtoryhmä 6.9.2023

Kriisisuunnitelma

Sisältö

1. Turvallinen opiskelu- ja työympäristö	1
2. Johtaminen ja toiminta kriisitilanteissa ja niihin varautuminen	1
2.1 Johtaminen kriisitilanteessa ja kriisiryhmien toiminta	1
2.2 Hyvän kriisityön tunnusmerkit	2
2.3 Kriisitilaisiin varautuminen ja niiden ennaltaehkäisy	2
2.3 Yleistointiaohjeet kriisitilanteessa	3
3. Viestintä, tiedottaminen ja raportointi kriisitilanteissa	4
4. Toiminta äkillisissä kriisitilanteissa	5
4.1 Fyysiset väkivaltatilanteet tai väkivallan uhka	5
4.2 Onnettomuus tai muu vakava tapahtuma oppilaitoksessa	5
4.3 Pommiuhkaus	6
4.4 Opiskelijan tai työntekijän vakava sairaus	6
4.5 Opiskelijan kuolema	7
4.6 Opiskelijan lähiomaisen kuolema	8
4.7 Henkilöstöön kuuluvan kuolema	8
4.8 Itsemurha tai itsemurhan uhka	9
4.9 Muut mahdolliset tilanteet	9
5. Kriisien ehkäisy ja selviytymisen tukeminen	10
6. Traumaattisen kriisin vaiheet, psykososiaalinen tuki ja jälkihoito	11
6.1 Traumaattisen kriisin vaiheet	11
6.2 Psykososiaalinen tuki ja traumaattisen kriisin jälkihoito	11
7. Toimenpiteet kriisivalmiuden ylläpitämiseksi	12
7.1 Kriisisuunnitelman päivittäminen	12
7.2 Uusien työntekijöiden perehdyttäminen	12
7.3 Vuosittainen tiedotus työyhteisöille ja opiskelijoille	12
7.4 Koulutustilaisuudet	12

Lukijalle ja käyttäjälle

Tässä kriisisuunnitelmassa kuvataan Pohjoisen Keski-Suomen ammattiopiston toimintatapoja, kun kriisi kohtaa koulu yhteisöä tai sen jäseniä.

1. Turvallinen opiskelu- ja työympäristö

Kaikilla Pohjoisen Keski-Suomen ammattiopiston opiskelijoilla ja henkilöstön jäsenillä on oikeus turvalliseen opiskelu- ja työympäristöön.

Tässä kriisisuunnitelmassa annetaan ohjeet, miten erilaisissa opiskelijoita tai henkilökuntaa kohtaavissa kriisi-, väkivalta- ja onnettomuustilanteissa toimitaan. Lisäksi suunnitelmassa annetaan ohjeet, miten kriisitilanteita ehkäistään ja johdetaan ja miten niistä tiedotetaan.

Jokaisessa toimipisteessä opiskelijoilla on saatavilla kuraattorin, psykologin ja opinto-ohjauksen palvelut. Kuraattori, psykologi, terveydenhoitaja ja Poken ohjauksen ja tuen henkilöstö antavat tukea, ja heihin opiskelija voi ottaa. Henkilökunta saa vastaavat palvelut työterveyshuollon kautta.

Järjestyssäännöillä pidetään yllä ja edistetään fyysisesti, psyykkisesti ja sosiaalisesti turvallista oppilaitosympäristöä. Järjestyssäännöt löytyvät Poken [www-sivuilta Opiskelijalle/opiskelun pelisääntöjä/järjestyssäännöt.](#)

Pelastussuunnitelmista löytyvät fyysiseen turvallisuuteen liittyvät asiat. Pelastussuunnitelmissa kuvataan onnettomuus- ja uhkatilanteiden johtaminen, vastuut ja toimenpiteet. Päivitetyt suunnitelmat löytyvät Intrasta hakutoiminnolla ja hakusanalla Pelastussuunnitelma.

2. Johtaminen ja toiminta kriisitilanteissa ja niihin varautuminen

2.1 Johtaminen kriisitilanteessa ja kriisiryhmien toiminta

Kriisitilanteissa toimitaan Poken johtamisjärjestelmän mukaisesti. Koko oppilaitosta koskevan äkillisen kriisitilanteen hoitamisesta vastaa kuntayhtymän johtaja. Vakavan kriisitilanteen sattuessa poliisi tai pelastuslaitos johtaa toimintaa. Koulutusjohtaja vastaa toiminnan organisoimisesta ja tiedottamisesta omassa yksikössään omalle henkilöstölle sekä opiskelijoille.

Toimipisteen kriisiryhmä on moniammatillinen asiantuntijaryhmä, joka kriisin tai onnettomuuden sattuessa kokoaa tilannetta koskevat tiedot, laatii tarvittavat jatko- ja tukitoimenpiteet. Kriisiryhmän vetäjinä toimivat koulutusjohtajat, jotka kutsuvat kriisiryhmän koolle. Kriisiryhmä tekee yhteistyötä kuntayhtymän johtajan kanssa. Kriisiryhmän tehtävänä on koordinoita koulun kriisityötä; selvittää kriisitilanteessa yhteistyötahot ja huolehtia välittömästä henkisestä tuesta yksilö -ja yhteisötasolla sekä

mahdollisista jatkotoimista. Kriisiryhmä osallistuu kriisien ennalta ehkäisevän työn suunnitteluun. Kriisitilanteissa tärkeitä auttajia ovat muun muassa poliisi-, pelastustoimi, sosiaali- ja terveystoimi, lastensuojelu ja seurakunta.

Kriisiryhmään kuuluu johdon edustaja, henkilöstön edustajia ja opiskeluhuollon palveluiden henkilöstöä (terveydenhoitaja, kuraattori ja psykologi). Toimipisteiden kriisiryhmien kokoonpanot ovat liitteessä 1. Työsuojelupäällikkö vastaa Poken kriisisuunnitelman päivittämisestä, joka tehdään vuosittain.

2.2 Hyvän kriisityön tunnusmerkit

Koulun kriisityö toimii hyvin, kun

- kriisityö on koko henkilöstön tärkeänä pitämää oppilashuollollista yhteistyötä ja asenne kriisityötä kohtaan on myönteinen
- oppilaitoksessa on kriisisuunnitelma, jonka päivittäminen on selkeästi vastuutettu
- oppilaitoksella on paikalliset kriisiryhmät, jonka toimintavalmiutta ylläpidetään säännöllisillä kokoontumisilla

Kriisiryhmän tehtävänä on suunnitella ja organisoida tarvittava kriisityö, kuten

- tiedottaminen
- yksilö-, perhe-, luokka- ja yhteisötason kriisityö
- erilaiset psykologiset uhrin (tapahtumassa mukana olleet, läheisen ihmisen äkillisesti menettäneet omaiset ja lähiyhteisöt, tapahtuman silminnäkijät, auttajat, tapahtuman aiheuttajat)
- jatkoseurannan suunnittelu
- ulkopuolisen avun tarpeen pohtiminen
- koulun työntekijöiden, myös kriisiryhmän jäsenten jaksamista tukevien palveluiden tarpeen arviointi.

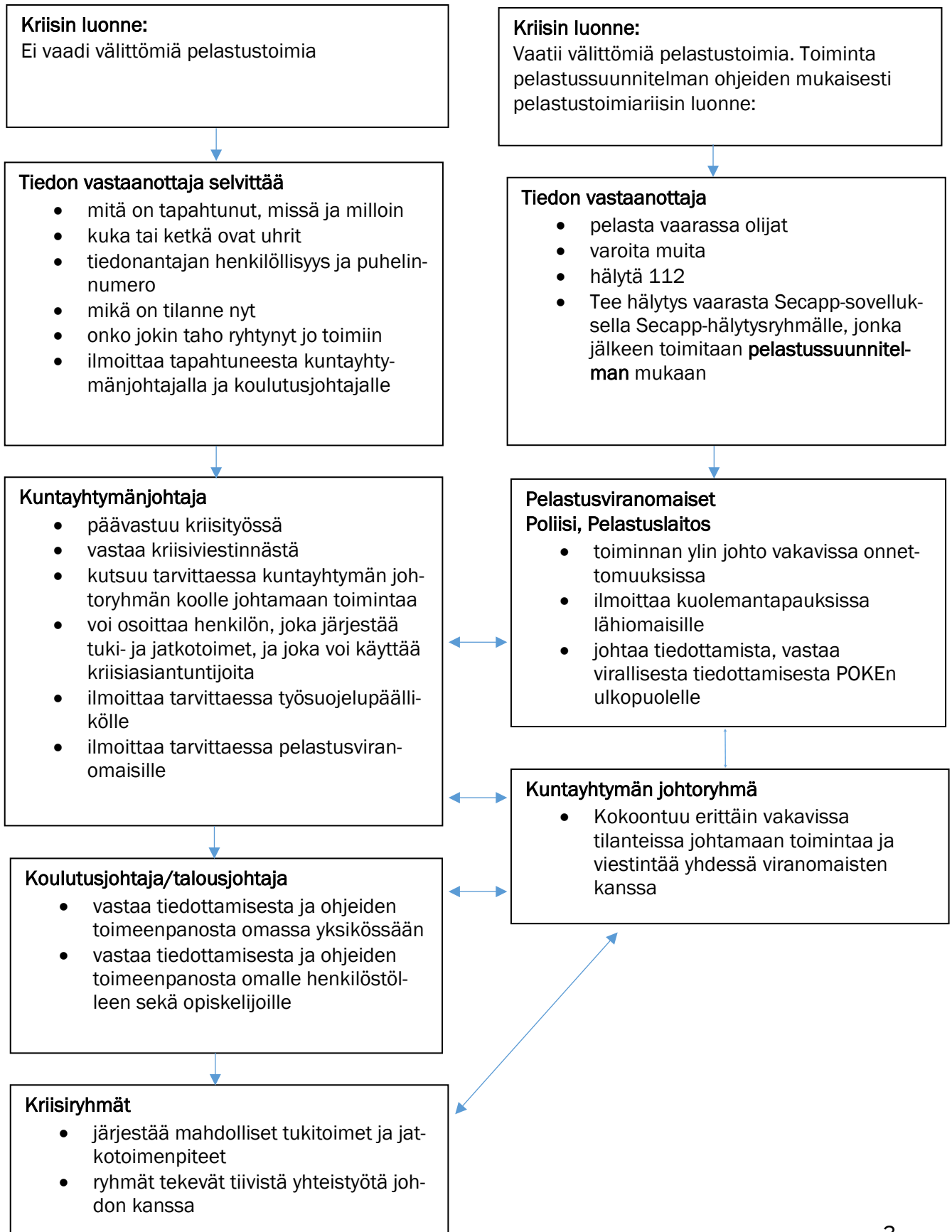
2.3 Kriisitilaisiin varautuminen ja niiden ennaltaehkäisy

Kriisejä ehkäistään parhaiten huolehtimalla oppilaitosyhteisön hyvinvoinnista. Opiskelu- ja huoltosuunnitelmassa on kuvattu laajasti toimenpiteitä hyvinvoinnin, terveyden, osallisuuden ja oppimisen tukemiseksi ja lisäämiseksi.

Kriisitilanteiden harjoittelu ja huolehtiminen siitä, että jokainen henkilöstön jäsen tietää miten kriisitilanteissa toimitaan (tämän kriisisuunnitelman ohjeet) ovat esihenkilön vastuulla.

Riskejä arvioidaan ja kriiseihin varautumista tehostetaan seurannan pohjalta. Henkilöstöä koulutetaan kriisitilanteiden varalta.

2.3 Yleistointiaohjeet kriisitilanteessa

3. Viestintä, tiedottaminen ja raportointi kriisitilanteissa

Kuntayhtymänjohtaja vastaa kriisiviestinnästä. Hän vastaa sisäisestä ja ulkoisesta tiedottamisesta kriisitilanteessa. Kuntayhtymänjohtaja voi siirtää joissain tapauksissa tiedotusvastuun koulutusjohtajalle. Kuntayhtymänjohtaja tiedottaa tiedotusvastuun siirtämisestä koko henkilöstöä. Koulutusjohtajat vastaavat siitä, että tieto tavoittaa ne henkilöstön jäsenet ja opiskelijat, joita kriisi koskettaa välittömästi.

Ainoastaan kuntayhtymänjohtaja antaa tietoja / lausuntoja kriisistä medialle ammat-
tiopiston nimissä. Median yhteydenottopyynnöt ohjataan kuntayhtymänjohtajalle.

Uudet työntekijät perehdytetään opiskelijahuoltoon liittyviin suunnitelmiin sekä kriisi- ja pelastussuunnitelmien sisältöihin. Vastuu perehdyttämisestä on aina esihenkilöillä. Opiskelijoille ja heidän huoltajilleen tiedotetaan kriisitilanteita koskevista ohjeistuksista koulun aloitustoimenpiteissä. Henkilöstölle järjestetään koulutustilaisuuksia kriisitilanteissa toimimisesta.

Kriisitilanteet raportoidaan tilanteen jälkeen ”Läheltä piti” -lomakkeella (ZEF).

Lomaketta käytetään kahteen tarkoitukseen:

- 1) henkilöstön ja opiskelijoiden työsuojeluraportointiin (Läheltä piti tilanteet). Ilmoitus menee työsuojelupäällikölle, joka jakaa sen esimiehelle. Vakavimmat tilanteet käsitellään työpisteessä esimiehen johdolla sekä työsuojelutoimikunnassa.
- 2) Muiden vaaratilanteiden raportointiin (mm. opiskelijoiden ja henkilökunnan onnettomuudet, väkivalta, vakava kiusaaminen tai kriisitilanne). Täytetty lomake menee työsuojelupäällikölle, joka jakaa sen esihenkilölle ja kuntayhtymän johtajalle. Tämä ilmoitus on tarkoitettu henkilökunnan täytettäväksi.

Linkki ilmoitukseen löytyy intrasta (Henkilöstö->Työturvallisuus->Läheltä piti tilanteet) tai Poken www-sivujen kautta (<https://poke.fi/opiskelijalle/opinnot/tyoturvallisuus>).

4. Toiminta äkillisissä kriisitilanteissa

Äkillisessä kriisitilanteessa kuntayhtymän johtaja tai koulutusjohtaja kutsuu yksikön kriisiryhmä koolle.

Oppilaitoksessa kohdattavia kriisejä voivat olla

- väkivalta koulussa
- opiskelijan tai henkilökunnan jäsenen vakava sairastuminen/kuolema
- opiskelijan tai henkilökunnan jäsenen perheenjäsenen vakava sairastuminen/kuolema
- seksuaalinen hyväksikäyttö
- itsemurhat
- vakavat onnettomuudet tai läheltä piti -tilanteet
- valtakunnan tasoiset tai maailmanlaajuiset kriisit
- muut mahdolliset kriisit.

4.1 Fyysiset väkivaltatilanteet tai väkivallan uhka

Fyysisissä väkivaltatilanteissa on tärkeintä säilyttää rauhallisuus ja pyrkiä saamaan tilanne hallintaan. Kenenkään ei tarvitse asettaa itseään vaaraan. **Tilanteen selvityksessä tulisi olla myös toinen henkilökuntaan kuuluva mukana.**

- puutu aina. Voit mennä väliin, mutta arvioi omat mahdollisuutesi, älä ylireagoi
- tee tilannearvio ja hälytä tarvittaessa apua (Secapp, 112)
- anna ensiapu
- Toimi viranomaisten ohjeiden mukaan tai tee arvio väkivaltatilanteen osallisten lähettämistä terveydenhuoltoon.

Väkivaltatilanteen jälkeen

- ilmoita koulutusjohtajalle
- koulutusjohtaja ilmoittaa alaikäikäisten huoltajille
- osapuolten kuuleminen, tilanteen arvioiminen ja eteneminen tilanteen vaatimalla tavalla
- väkivaltatilanteesta tehdään ilmoitus Läheltä piti -lomakkeella työsuojelupäällikölle
- rikosilmoitus tehdään tarvittaessa.
- mikäli tilanne vaatii jatkoselvittelyä, koulutusjohtaja kutsuu koolle kriisiryhmän tai tapauskohtaisen ryhmän
- seurataan tilannetta ja tarvittaessa tilanteeseen puututaan uudelleen

4.2 Onnettomuus tai muu vakava tapahtuma oppilaitoksessa

Onnettomuuden tai muun vakavan tapahtuman sattuessa oppilaitoksessa toimitaan pelastussuunnitelman ohjeiden mukaisesti:

- tarvittaessa soita hätänumeroon 112

- tarvittaessa tee ilmoitus tapahtumasta hälytysryhmälle Secapp-sovelluksella (viesti menee aina myös koulutusjohtajalle ja kuntayhtymänjohtajalle). Secapp-hälytysryhmän jäsen tekee tarvittavan hälytyksen Secapp-sovelluksella henkilöstölle. Henkilöstö ohjaa opiskelijoita. Tieto menee samalla Secapp-viestillä myös opiskeluterveydenhuoltoon- ja työterveyshuoltoon
- kuntayhtymänjohtajaa ja koulutusjohtajaa informoidaan siitä, mitä on tapahtunut, ketä tapaus koskee ja miten on jo toimittu. Viestinnässä käytetään ensisijaisesti Secapp-sovellusta
- tarvittaessa kuntayhtymän johtaja tai koulutusjohtaja tiedottaa asiasta henkilöstölle ja kriisiryhmä kutsutaan koolle tilanteen niin vaatiessa
- kuntayhtymänjohtaja tiedottaa asiasta tarvittaessa medialle
- henkilövahinkojen sattuessa kuntayhtymänjohtaja tai koulutusjohtaja ottaa yhteyttä asianomaisten huoltajiin tai läheisiin
- vakavat työtapaturmat ilmoitetaan myös työturvallisuusviranomaiselle (Ohjeet: <https://www.tyosuojelu.fi/tietoa-meista/asiointi/luvat-ja-ilmoitukset/vakavasta-tyotapaturmasta-ilmoittaminen>)
- pyydetään apua ulkopuolisilta asiantuntijoilta, mikäli luokka- tai työyhteisössä ilmenee tarvetta asian tarkempaan selvittelyyn
- kriisiryhmä järjestää tarvittaessa jälkihoidon.

4.3 Pommiuhkaus

Pommiuhkauksen saapuessa toimintaan seuraavien ohjeiden mukaan.

- pommiuhasta ilmoitetaan välittömästi poliisille soittamalla hätänumeron 112, jonka jälkeen toimitaan poliisin ohjeiden mukaisesti
- ilmoita hälytyksen tarpeesta Secapp-hälytystyhmälle (viesti menee aina myös koulutusjohtajalle ja kuntayhtymänjohtajalle). Hälytysryhmä varoittaa henkilöstöä tekemällä pommiuhkaushälytyksen Secapp-sovelluksella. Henkilöstö ohjaa opiskelijoita
- suoritetaan tarvittaessa ns. hiljainen etsintä (esim. kiinteistöhoitajat), jos poliisi näin ohjeistaa
- opiskelijat, työntekijät ja vierailijat ohjataan ulos rakennuksesta pelastussuunnitelman mukaisesti, mikäli poliisi näin ohjeistaa. Tämä ohjeistetaan Secapp-sovelluksella ja mahdollisesti kuuluttamalla
- pommiuhkauksiin on aina suhtauduttava vakavasti, vaikka ne usein osoittautuvatkin aiheettomiksi
- kriisiryhmä järjestää tarvittaessa jälkihoidon.

4.4 Opiskelijan tai työntekijän vakava sairaus

Asiassa edetään sairastuneen henkilön toiveiden mukaisesti. Jos henkilö on alaikäinen, huomioidaan myös huoltajan toiveet. Mikäli asiasta päätetään tiedottaa, koulutusjohtaja tai työntekijän esihenkilö sopii asiasta yhdessä asianosaisten henkilön (ja huoltajansa) kanssa.

4.5 Opiskelijan kuolema

Kun joku henkilökunnan jäsen saa tiedon opiskelijan kuolemasta, on tärkeintä pysyä rauhallisena ja

- varmistaa, kenestä opiskelijasta on kyse
- tarkistaa tiedon kertojan nimi ja suhde menehtyneeseen opiskelijaan
- esittää surunvalittelun
- pyytää luvan kertoa asiasta koulutusjohtajalle ja tarpeellisille ohjauksen ja tuen henkilöstölle esimerkiksi kriisiryhmän kokoamiseksi.
- kysyy, mitä tietoja kuolemasta saa kertoa koulutusjohtajalle (ajankohta, kuolinsyy)
- kertoo, että oppilaitoksesta ollaan vielä yhteydessä ja kysytään perheen toiveita, miten asiasta tiedotetaan muille opiskelijoille.

Koulutusjohtaja

- tarkistaa tiedon oikeellisuuden ja huhujen todenperäisyyden
- on yhteydessä omaisiin, ja voi harkinnan mukaan pyytää lupaa kuolinsyyntä kertomiseen
- ottaa huomioon omaisten toiveet, joita kunnioitetaan
- tiedottaa tapahtuneesta opettajille ja muulle henkilökunnalle noudattaen omaisten toiveita.
- on yhteydessä kuntayhtymänjohtajaan
- kutsuu koolle kriisiryhmän tässä vaiheessa tieto tapahtuneesta yksikön terveydenhoitajalle, psykologille sekä kuraattorille. Kriisiryhmä linjaa jatkotoimet tietojensa perusteella.
- organisoii suruliputuksen, hiljaisen hetken ja muut mahdolliset muistamiset (surukukat/-kortti, adressi, kukkalaite) omaisten toiveiden huomioiden
- varmistaa asiaa hoitaneiden alaistensa tuen saannin ja jälkihoidon

Vastuopettaja

- toimii koulutusjohtajalta saamiensa ohjeiden mukaisesti esim. hiljaisen hetken järjestämisen suhteen
- opiskelijoiden annetaan surra ja muistella kuollutta toveriaan

Hautajaisiin osallistuminen

- mahdollisesta hautajaisiin osallistumisesta koulutusjohtaja keskusteleo omaisten kanssa. Koulutusjohtaja välittää tiedon vastuopettajalle ja ryhmälle.

4.6 Opiskelijan lähiomaisen kuolema

Välittömät toimenpiteet

Kun joku henkilökunnan jäsen saa tiedon opiskelijan lähiomaisen kuolemasta, on tärkeintä pysyä rauhallisena ja

- varmistetaan, kenestä opiskelijasta on kyse
- tarkistetaan tiedon kertojan suhde opiskelijaan
- tarkistetaan menehtyneen suhde opiskelijaan
- tarkistetaan, tietääkö opiskelija jo asiasta tai onko mahdollista, että opiskelija on saanut asiasta muuta kautta tiedon
- kerrotaan ystävällisesti ilmoittajalle, että opiskelijalle tiedon lähiomaisen kuolemasta voi kertoa hänen läheisensä, pappi, lääkäri tai poliisi, ei oppilaitoksen edustaja
- sovitaan ilmoittajan kanssa menettelystä, kuka lähiomainen asian opiskelijalle kertoo

Kun tiedetään opiskelijan saaneen tiedon lähiomaisensa menehtymisestä, esitetään opiskelijalle osanotto ja huolehditaan, että hän tietää, mistä voi saada tukea (psykologi, kuraattori, opiskeluterveydenhuolto) ja tuodaan esille sairausloman mahdollisuus.

Jälkityö

- koulutusjohtaja huolehtii, että henkilökunnalla on valmiudet kohdata läheisensä menettänyt ja tukea häntä.
- koulutusjohtaja harkitsee suruvalittelujen esittämistavan
- koulutusjohtaja varmistaa, että asianosaisille on tarjottu mahdollisuus ammat-tiapuun

4.7 Henkilöstöön kuuluvan kuolema

Tiedon saanut henkilö esittää surunvalittelut ja esittää ilmoittajalle toiveen, että tämä ottaa yhteyttä menehtyneen henkilön esihenkilöön tai kuntayhtymän johtajaan. Lähtökohtaisesti lähiomaisten tulisi ilmoittaa työpaikalle työntekijän menehtymisestä.

Menehtyneen esihenkilö

- keskustelee omaisten kanssa heidän toiveistaan
  - miten asia kerrotaan menehtyneen työyhteisölle ja opiskelijoille
  - suruliputuksen suhteen
  - hautajaisiin osallistumisesta
- tiedottaa työyhteisölle ja opiskelijoille omaisten toiveiden mukaisesti
- organisoii mahdollisen suruliputuksen, surukukat/-kortin, adressin ja muistohetken toimipisteessä
- kutsuu koolle kriisiryhmän tarvittaessa
- huolehtii jälkipuinnista

4.8 Itsemurha tai itsemurhan uhka

Itsemurhasta puhuva tai itsemurhaa yrittänyt on aina pikaisen avun tarpeessa. Jos kyseessä alaikäinen opiskelija, tehdään lastensuojeluilmoitus.

Itsemurhauhkaus

- otetaan aina vakavasti
- kuunnellaan asianosaista
- nuoren turvallisuudesta huolehditaan olemalla hänen kanssaan
- ohjataan aina keskustelemaan opiskeluterveydenhoitajan tai työterveyshoitajan tai psykologin kanssa

Itsemurhayritys

- Soita 112
- opiskelijan yrittäessä koulussa itsemurhaa tai tahallisesti vakavasti vahingoittaa itseään ensiaputoimenpiteiden jälkeen otetaan välittömästi yhteys huoltajiin / lähiomaisiin
- ensiaputoimenpiteiden jälkeen otetaan yhteys koulutusjohtajaan, joka kutsuu koolle kriisiryhmän. Kriisiryhmä ryhtyy muihin tilanteen vaatimiin toimenpiteisiin
- itsemurhaa tai itsensä vahingoittamista yrittänyttä opiskelijaa tai henkilökunnan jäsentä ei saa jättää yksin
- ohjataan henkilö ammattiauttajalle
- tilanteen mahdollisesti nähneille henkilöille tarjotaan myös ammattiapuun.

Itsemurha

- opiskelijan tai kouluyhteisön jäsenen tehdessä itsemurhan otetaan aina yhteys koulutusjohtajaan, joka kutsuu koolle kriisiryhmän. Kriisiryhmä selvittää mitä on tapahtunut ja ryhtyy tilanteen vaatimiin toimenpiteisiin
- muilta osin toimitaan kuten kuolemantapauksissa

4.9 Muut mahdolliset tilanteet

4.9.1 Oppilaitoksen ulkopuoliset kriisit

Oppilaitoksen ulkopuoliset kriisit ovat esimerkiksi lähistöllä sattunut liikenneonnettomuus tai tulipalo, paikkakunnalla sattunut tuhoisa onnettomuus tai joku yhteiskuntaa koskettava kriisi.

Ulkopuolisissa tilanteissa

- tiedon saanut työntekijä ilmoittaa tapahtuneesta kuntayhtymänjohtajalle ja koulutusjohtajalle
- varmistetaan tieto yleisestä luotettavasta tiedotusvälineestä
- kriisiryhmä kokoontuu tarvittaessa ja ryhmä sopii keskenään tarvittavat toimenpiteet

- tapahtuneesta tiedotetaan tarvittaessa henkilöstölle ja opiskelijoille. Tiedottamisesta vastaa kuntayhtymänjohtaja.

4.9.2 Kriisitilanteet työpaikalla järjestettävän koulutuksen aikana

Toiminta kriisitilanteessa työpaikalla järjestettävän koulutuksen aikana

- työpaikalla järjestettävän opetuksen vastuupettaja informoi koulutusjohtajaa sekä opiskelijan huoltajia siitä mitä on tapahtunut, ketä tapaus koskee ja miten on toimittu
- tapahtuneesta keskustellaan työpaikkaohjaajan, vastuupettajan ja opiskelijan kanssa
- tilanteen niin vaatiessa oppilaitoksen tai työpaikan toimesta järjestetään yhteinen kriisin jälkiseurantatilaisuus
- vastuupettaja seuraa tilanteen kehittymistä yhteistyössä työpaikan henkilöstön kanssa

4.9.3 Kriisitilanteet kansainvälisissä vaihdoissa

Ulkomailla tapahtuvan työpaikalla järjestettävän opetuksen yhteydessä tapahtuva kriisi hoidetaan samoin kuin kotimaassa tapahtuvan koulutuksen yhteydessä soveltavin osin.

4.9.4 Kriisit poikkeustilanteissa

Jos kriisityölle tulee tarvetta poikkeustilanteessa, kuten maailman laajuisen pandemian aikana, kriisityössä käytetään viestinnässä etäyhteyksiä. Viestinnässä käytetään pääosin Secapp-sovellusta ja tarvittavat kokoukset hoidetaan Teamsin kautta.

5 Kriisien ehkäisy ja selviytymisen tukeminen

Suunnitelma opiskelijoiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta, häirinnältä ja syrjinnältä on Opiskeluhoitosuunnitelman liitteenä. Suunnitelmaan on koottu tietoa mitä tarkoitetaan väkivallalla, kiusaamisella, häirinnällä ja syrjinnällä, miten niitä ehkäistään, miten ne tunnistetaan oppilaitosarjessa, miten niihin reagoidaan ja puututaan sekä miten tilanteet hoidetaan. Suunnitelmassa on tuotu esille yhdenvertaisuuslain edellyttämät yhdenvertaisuuden edistäminen ja syrjintään puuttuminen.

Päihteiden väärinkäyttöön puututaan mahdollisimman nopeasti. Opiskelijoiden kohdalla ohjeet puuttumiseen ja ennalta ehkäisevään työhön löytyvät Opiskeluhoitosuunnitelman liitteestä Päihteiden käytön ennaltaehkäiseminen, siihen puuttuminen ja hoitoonohjaus.

Poken henkilöstölle on käytössä ns. varhaisen tuen toimintamalli, jossa on kerrottu päihdeongelmien varhaisesta puuttumisesta ja tarpeen vaatiessa hoitoonohjauksesta. Varhaisen tuen toimintamalli löytyy Intranetistä.

6 Traumaattisen kriisin vaiheet, psykososiaalinen tuki ja jälkihoito

Seuraavassa kuvataan traumaattisen kriisin vaiheet ja jälkihoito.

6.1 Traumaattisen kriisin vaiheet

Kriisien läpikäymisessä on neljä eri vaihetta eli sokki-, reaktio-, käsittely- ja uudelleen suuntautumisen vaihe. Kriisitilanteen hoidossa otetaan huomioon kriisin eri vaiheet sekä yksilöiden avun tarve kriisistä selviytymiseen.

Sokkivaihe alkaa heti kriisitilanteen jälkeen ja vaihtelee eri tekijöiden mukaan. Sokkivaiheen aikana ihminen ei kykene vielä kunnolla käsittämään kriisin aiheuttanutta tapahtumaa.

Reaktiovaihe kestää yleensä muutamasta viikosta muutamaa kuukauteen. Reaktiovaiheessa ihminen alkaa kohdata muuttuneen todellisuuden ja yrittää muodostaa käsitystä siitä, mitä on tapahtunut. Reaktiovaiheessa mieli alkaa käsittelemään tapahtumaa.

Tässä kriisin vaiheessa ihminen tasapainoilee kokemukselta suojautumisen ja sen käsittelemisen aloittamisen välillä.

Käsittelyvaihe eli läpityöskentelyn ja korjaamisen vaihe kestää muutamista kuukausista noin vuoteen. Tämän aikana kriisin aiheuttanut tapahtuma aletaan hyväksyä. Kriisin uudelleen suuntautumisen vaiheessa kriisi alkaa muuttua osaksi elämää ja kokemusta omasta identiteetistä. Kriisin aiheuttaneesta tapahtumasta on tässä vaiheessa tavallisimmin aikaa vuodesta kahteen.

Apu:

- tue, kuuntele, anna tunteille nimet
- ole positiivinen
- rauhallinen suhtautuminen tarttuu.

6.2 Psykososiaalinen tuki ja traumaattisen kriisin jälkihoito

Kriisi vaatii yleensä jonkinlaista jälkihoitoa. Kriisitilanteen jälkeen tarjotaan mahdollisuus ulkopuoliseen apuun. Esihenkilö huolehtii henkilöstön tarvittavien tukitoimien järjestämisestä yhdessä työterveyshuollon kanssa. Vastuupettaja varmistaa opiskelijan jälkihoidon toteutumisen yhdessä opiskeluhuollon kanssa. Opiskelijoille ja henkilökunnalle tarjotaan keskusteluapua traumaattisissa tapahtumissa ja tilanteissa välittömästi tapahtuman jälkeen. Opiskelijoille ja henkilöstölle järjestetään tarvittaessa kriisin jälkeen yksi tai useampia kokoontumisia, joiden tarkoituksena on käsitellä kriisin purkamista ja vaarattomaksi tekemistä ja sekä lievittää tilanteen aiheuttamia haittoja.

Henkilökunnalle on tarjolla henkistä apua (debriefing) Mehiläisen kautta väkivaltatilanteiden, onnettomuuksien ja äkillisten kuolemantapausten yhteydessä. Äkillisissä kriisitilanteissa työterveyden palveluaikojen ulkopuolella psykkinen ensiapu käynnistetään Mehiläisen kriisipuhelimen kautta, puh 010 414 0500, jossa kriisityöhön

koulutetut sairaanhoitajat vastaavat vuoden jokaisena päivänä (ma-su) klo 5-22. Asiakkaat saavat puhelimitse psykologista ensiapua ja heidän kanssaan sovitaan seuraavat askeleet ja toimenpiteet työpaikalla ja toteutettavaksi Mehiläisen kanssa.

7 Toimenpiteet kriisivalmiuden ylläpitämiseksi

7.1 Kriisisuunnitelman päivittäminen

Kriisisuunnitelman päivittämisestä vastaa työsuojelupäällikkö. Kriisiryhmien kokoonpanot ja auttavien puhelinten numerot tarkistetaan vähintään kerran lukuvuodessa. Kriisiryhmät kokoontuvat vähintään kerran lukuvuodessa ja muutoin tarpeen mukaan.

7.2 Uusien työntekijöiden perehdyttäminen

Uudet työntekijät perehdytetään kriisi- ja pelastussuunnitelmiin. Perehdyttäminen on aina esihenkilön vastuulla.

7.3 Vuosittainen tiedotus työyhteisöille ja opiskelijoille

Kriisisuunnitelman muutoksista ja toimenpiteistä kriisitilanteissa tiedotetaan henkilöstölle Intran kautta. Opiskelijoille ja heidän huoltajilleen tiedotetaan Wilman kautta.

7.4 Koulutustilaisuudet

Henkilöstölle järjestetään koulutusta kriisitilanteissa toimimisesta. Koulutustilaisuuksien järjestämistä koordinoi johtoryhmä.

Liitteet

Liite 1 Toimipisteiden kriisiryhmien kokoonpanot

Liite 2 Auttavat puhelimet hätä- ja kriisitilanteessa

Toimipisteiden kriisiryhmien kokoonpanot

Kuntayhtymän johtaja Jouni Kurkela osallistuu kriisiryhmien toimintaan tarvittaessa. Myös muita henkilöitä voidaan kutsua kriisiryhmän toimintaan tarpeen mukaan.

Opinahjo

Riitta Salmijärvi-Korhonen (Koulutusjohtaja)
Koulupsykologi
Koulukuraattori
Terveystenhoitaja
Anne Tuliranta-Koitela (Kasvatusohjaaja)
Marika Marttinen (Opinto-ohjaaja)
Marjo Häyrinen (Opintosihiteeri)
Martti Tuoriniemi (Tutkintovastaava)
Susanna Kuhno (Tutkintovastaava)
Tanja Kuitunen (Tutkintovastaava)
Laura-Liisa Hyytiäinen (Tutkintovastaava)

Saarijärvi

Pekka Janhonen (Koulutusjohtaja)
Terveystenhoitaja
Koulupsykologi
Koulukuraattori
Anna-Maija Koskenlahti (Opinto-ohjaaja)
Annika Heimonen (Opetus)

Viitasaari

Marko Lahti (Koulutusjohtaja)
Koulupsykologi
Koulukuraattori
Terveystenhoitaja
Sari Paananen (Opinto-ohjaaja)

Piilola

Marko Lahti (Koulutusjohtaja)
Koulupsykologi
Koulukuraattori
Terveystenhoitaja
Kimmo Raitio (Opiskelijapalveluvastaava)
Merja Haaksiluoto (Kasvatusohjaaja)
Maija Salmelin (Opinto-ohjaaja)
Jori Soininen (Opettaja, työsuojelupäällikkö)

Laukaa

Marko Lahti (Koulutusjohtaja)
Riitta Salmijärvi-Korhonen (Koulutusjohtaja)
Kimmo Raitio (Opiskelijapalveluvastaava)
Merja Haaksiluoto (Kasvatusohjaaja)
Koulukuraattori
Koulupsykologi
Terveystenhoitaja
Anne Rantanen (Opinto-ohjaaja)
Jari Peura (Opettaja)

Auttavat puhelimet hätä- ja kriisitilanteessa

Yleinen hätänumero: **112**

Mehiläisen Kriisipuhelin (henkilökunta): **010 414 0500**
auki 24/7

Suomen mielenterveysseuran kriisipuhelin: **09 2525 0111**
auki 24/7

Rikosuhripäivystyksen auttava puhelin: **116 006**
ma-pe klo 9-20

Mannerheimin lastensuojeluliiton lasten ja nuorten puhelin: **116 111**
maanantaista perjantaihin klo 14-20
lauantaisin ja sunnuntaisin klo 17-20